

Alte Drucke

**STATVTA || ORDINIS DOMVS || HOSPITALIS
HIERV=||SALEM. || [Letzte Seite:] AVSPICIIS AC IVSSV
REVERENDISS. D. || F. CLAVDII DELA SENGLE, || ET TOTIVS
...**

**La Sengle, Claude de
Romae, 1556**

FORMA TENENDI Sgardij.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

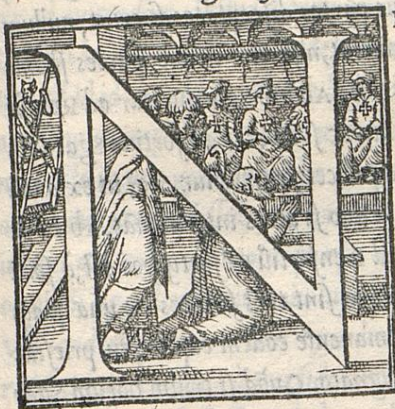
Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150200

FORMA TENENDI

sgardij.

E fratrum
nostro-
rum ani-
mi lon-
gis litis
bus im-
plici à
sua pro-
fessiois
officio

euocarentur: maiores nostri breue quoddam
& expeditum iudicij genus excogitarunt:
quod sgardium appellarunt. id ita habetur.
Assumuntur fratres octo ex singulis linguis
singuli, quibus additur nonus ex qua libuerit
lingua nullo delectu, is caput seu præses sgar-
dij uocatur, & à Magistro assignatur, uel à
Marescallo: cum fratres ex eius sunt iuris-

M iij

dictione, Reliqui octo à Baiuluis conuentualibus ad significationē magistri scutiferi nominantur, ita tamen quod Baiului linguarū, de quibus partes disceptātes fuerint, nullum aliū nominent, nisi eum in quē partes sponte consenserint. Ab hoc sgardio itur ad Renfortiū sgardy (ac si diceret ad fortius sgardiū) duplicato scilicet fratrum numero, ut ex qualibet lingua duo fratres interueniāt. Ab eo deuenitur ad Renfortiū Rēfortij, hoc est, à forti ad fortius: ut sint tres fratres ex una quaque lingua, remanente eodem capite seu præsidente primū assignato. Quod si trium horum sgardiorum sententiæ partes stare noluerint, adhibetur sgardium Baiuliuorum: quod ex octo Baiuluis conuentualibus, aut eorum uicegerentibus constat. is datur à Magistro alter præsēs ex Baiuluis quissiam aut Prioribus, uel Prior ecclesiæ. Quod si præsēs à Magistro datus, fuerit Baiulius cōuentualis, tūc in eius locum ad sgardiū surrogatur frater

aliquis eadem lingua ancianus. In hoc iudicio
singuli unico suffragio utuntur præter præ-
sidentem sgardij Baiuliuorum, cui duo concedū-
tur ad euitandam suffragiorum paritatem.
Quod si in aliqua linguarum defuerint fra-
tres ad id idonei, uel penitus nulli fuerint, ex
alijs linguis implebitur numerus: ut sint om-
nino octo in uno quoq; sgardio. Præterea si
altera aut utraq; dissidentium pars fuerit Ba-
iulius aut Prior, eo casu præses & caput
omnium sgardiorum erit Baiulius aut Prior.
Vbi tandem partes coram sgardio compa-
ruerint interrogatur à Præsidente: Num quem
ex eo numero suspectum habeant? Quibus
reiectis (si qui fuerint) & alijs in eorum lo-
cum suspectis, ad cognitionem causæ proces-
ditur, actore actionem suam proponente: etiā
si Reo petente sgardium concessum esset. Quæ
quidem causa planè & summatim tractabitur.
Nam neq; libellus ullus, neq; scripta peti-
tio datur: sed iura sua partes uerbo profes-

quantur. Testes tamen producuntur, quorū dicta auribus tantum, non autem scripto excipiuntur. Nec admittuntur procuratores, nisi pro ijs qui à conuentu absunt, aut quibus per statuta nostra permittitur. Postq̃; uerò partes ipsæ iura sua coram sgardio deduxerint, dimittuntur: & fratres sgardij secedentes de tota causa inter se cōferunt, remq̃; accurate examinant. Tum demum afferuntur duo pixides siue urnulæ, affirmatiua scilicet & negatiua. Qui pro actore sententiam ferre uoluerint, in affirmatiuā spherulam (quā balottam, idest, calculum dicimus) mittent. Qui pro Reo, in negatiuam. Hæc est suffragiorum dandorū ratio. In quibus dandis gradus ancianitatis unicuiq̃; seruatur. Collectis spherulis aut balottis, priusq̃; caput seu præses sgardij sententiam ferat, uocantur partes & rogatur: An sgardij sententiæ stare uelint, necne? Si consenserint, exclusis iterum illis, caput sgardij suffragium suum dat inie-

Ea balotta in pixidem. De hinc pixides corā
sgardio aperiūtur, & balottæ palām nume-
rantur. Pro parte quæ plures habuerit stabit
sentētia. Ea per vicecancellariū scribitur, &
partibus pronūciatur. Quod si partes aut ear-
um altera negauerit, se id iudiciū suscipere
uelle, numeratis per vicecancellariū balottis
& suffragijs, scriptis mandat, id est, quot
quæq; pars balottas habuerit. id scriptū apud
sgardij præsidē deponetur: ubi secretū per-
maneat, & ad Renfortiū procedetur. si neq;
hoc partes contentæ erunt, ad Renfortium
Renfortij, & deinde ad sgardium Baiuliuo-
rum deuenitur: ultra quod progredi non est.
Cum autem Renfortium Renfortij, Baiuliuo-
rumq; sgardium habetur, præses primi sgar-
dy cum aliquibus fratribus eorum qui in pri-
mis sgardys interfuerunt, adesse debet, ut
audiant an partes quicquam allegabūt, præ-
ter id quod in primis sgardijs allegarunt: non
enim eis licet aliud quidpiam ad confirmanz

dam suam causam adducere in hoc postremo iudicio, quàm id quod in primo sgardio attulerunt & proposuerunt. Etenim ipsum hoc cum Prioribus unum & idem iudicium esse censetur. Partibus tandem quātum satis erit auditis secedēt primi sgardij fratres præter præsidem, qui in Renfortio et Renfortij Renfortio suum locum semper obtinet. Postremo, cum ad sententiam sgardij Baiuliuorū uentum erit, præses primorum sgardiorum ante præsidem sgardij Baiuliuorum per balottam suffragium dabit. Apertis postea pixidibus & numeratis balottis, præses priorum sgardiorum ipsorum suffragia scripta profēret, astātibus aliquot fratribus qui in ipsis prioribus sgardys interfuerunt. Quibus suffragys cum ultimis Baiuliuorū numeratis, pro parte quæ plures habuerit feretur sententia: quæ executioni mandatur. Sgardiorum autē suffragia occulta esse debent, nō solum partibus, uerū etiam sgardys ipsis inter sese, do-

nec controuersia sit diffinita. Hoc iudiciū maiores nostri iusticiam domus appellarunt: in quo cōtra etiam absentes legitimè citatos per contumaciam proceditur. A cuius sententijs appellare non licet, q̄a uim cōpromissi habet.

Pro quibus rebus celebrātur sgardia.

Consuetudo.

Quædam sgardia oriuntur ex querelis 2.
sive planctis per Magistrum siue eius locutēentem uel Mareſcallum aut alium superiorem faciendis. In sgardys autem quæ oriuntur ex talibus querelis, interesse debent tantum octo Baiuliui conuentuales siue eorū locatenentes, uel fratres octo, & præſidens siue caput per Magistrum assignandum, qui sit Prior uel Baiuliuus, aut per Mareſcallum (cum de planctis suis agitur) aliquis frater: qui unico suffragio fungatur. Nec de tali re curritur ad Renfortium et alia sgardia, sed hoc primum sententiam dat diffinitiuam. In quo Baiuliuus linguæ, cuius est is de quo sit

querela, interesse potest, & debet. Quodq;
per maiorem partem decisum fuerit, exequi
debet. In sgardio autem quod celebratur per
querelam Marescalli aut alium superiorem
præter Magistrum & eius Locumtenentem
adsunt fratres ex octo linguis, uel alij pro ip-
sis ubi ex his nō reperiuntur. Nec de tali res-
curritur ad Renfortium sgardij, sed illud
sgardium primum diffinit. Alia quidem sunt
sgardia, quæ procedūt ex demanda siue dif-
ferentia et lite inter aliquos uertēte. Ex quibus
sgardijs siue causa sit ciuilis siue criminalis
recurritur ad Renfortium et Renfortiū Ren-
fortij, ac etiam sgardium Baiuliuorum.

Quod super mandato superioris potest
peti sgardium.

F. Guillelmus de villareto.

3. **S**I quid à Magistro uel alio superiore cuius-
piam fratrum ordinis nostri præter tenorē
statutorum nostrorum & consuetudinū
mandatum fuerit, frater ipse sgardium per-

tere poterit. Quòd si Magister illud dare recusauerit, aut distulerit: perseueret nihilominus frater in eo petendo. Nec tali mandato obedire teneatur, donec per sgardium cognitum iudicatumq; fuerit.

F. Ioannes Ferdinandus de Heredia.

Interlocutorijs sententijs sgardiū non utitur. Aut incidentia iudicanda suscipit ante diffinitam totius causæ summā, ad quam solum respicit & tendit. 4.

Idem Magister.

Non datur sgardium super re ulla aut negotio concluso aut definito, uel etiam cœpto in concilijs: nam quicquid in illis cœptum iudicatum ue fuerit, sequitur formam illius iudicij. 5.

F. Ioannes de Laslico.

Neq; super controuersijs motis aut mouendis inter fratres milites ex unā, et capellanos uel seruientes armorum ex altera partibus: neq; super emergentibus aut de-

DE SGARDIO Tit. viij.
pendentibus ab illis.

F. Petrus Daubusson.

7. **N**eq; etiam ubi agitur de iuribus cōmunis nostri ærary aut ipsius prærogatiuis: nec super præeinentijs & auctoritate Magistri: ac in his rebus, quæ ipsum uel eius præeinentias & auctoritatem directè, propriè & immediatè tangunt.

Concilium completum cognoscere debet,
an tenendum sit sgardium, uel non.

F. Petrus Raymondus Zacoſta.

8. **V**T multis controuersys occurratur, quæ oriuntur ex modo concedendi sgardia, statuimus quòd quandocunq; aliquis frater petet sgardium à Magistro, & pars aduersa contradicet, eo casu cognoscatur per Magistrum & concilium completum, an tale sgardium dari debeat. Quòd si nulla partium obſtiterit, quominus sgardium concedatur, tunc Magister illud absq; ulla mora & dilatione dare teneatur.

Quòd caput et fratres sgardiorū assignē
tur absq; dilatione, & de suspitione
habita de fratribus sgardij.

F. Baptista de Vrsinis.

AD omnem iusticiæ dilationem, & suspi
tionem remouēdam statuimus: q̄ quos
tiescunq; sgardium fratrum ex consensu par
tium, aut per Magistrum & Concilium com
pletum datum et concessum fuerit, à die con
cessionis infra terminum duorum dierum Ma
gister caput sgardiorum assignare teneatur.
Aliàs urgente necessitate concilium ordinariū
dilatione semota caput deputet. Baiulii autē
& rilerij linguarum in termino unius diei
pariformiter suarum linguarum fratres pro
sgardijs deputēt idoneos. Quòd si renuerint,
ipsum Concilium prouideat. Si partes suspec
tos aliquos allegauerint, causas suspitionis
legitimas ostendere Magistro & concilio or
dinario obligātur: qui de hoc deliberare de
beant. Capita enim & fratres sgardiorum

cum silentio & attentione partium rationes audire teneantur, absq; aliqua interruptione uocis aut sermonis: ne fauor alicui dari uis deatur, sed æqualitas erga omnes seruetur. si quis contra fecerit, pars quæ se læsam senserit, contra facientem siue caput siue fratrem pro suspecto allegare possit. Qui tunc, non reddita suspicionis alia causa, ab sgardio discedat.

De moderatione fratrum in sgardio.

Idem Magister.

10. **S**Tatuimus ut præses uel caput sgardiorū summa attentione, silentio & prudentia partes ante sgardium constitutas audiat: & caueat ne uerbo aut facto sermones et rationes earum interrumpat: immò eas loqui permittat. Post quàm dicendi finē fecerint, fratres sgardij sibi assistētes consulat & præsentibus partibus, interroget: si rationes & allegationes partium intellexerunt. Quòd si intellectæ non fuerint, tunc partes ipsæ suas rationes

rationes & iura compendio & breuiter ad
intelligentiam assistentium resumant. Quod
si scripturæ uel bullæ præsentatæ fuerint,
eas explicari fratribus sgardij per vicecan-
cellarium sinat: ut audiētium mentes omnem
ueritatem accipiant.

Quod fratres sgardij iuramentum
præstare teneantur.

F. Petrus Raymondus Zacosta.

STatuimus ut per caput sgardij sumatur 11.
Solemne iuramentum ab illis, qui sgardiū
intrabunt, quod secretum tenebunt, quicquid
illic dictum & deliberatum fuerit, & nullo
unquam tempore reuelabunt, ac iuste secun-
dum statuta & laudabiles consuetudines iu-
dicabunt. Qui contra fecerint, inhabiles ad
obtinendas commendas & officia ordinis no-
stri in perpetuum censeantur.

F. Ioannes Ferdinandus de Heredia.

SAncitum est quod super sgardio nec peti, 12.
nec dari possit aliud sgardiū inter easdē

DE SGARDIO Tit. viij.
partes, donec primum fuerit finitum.

Consuetudo.

13. **D**E re etiam per sgardium definita &
iudicata non datur aliud sgardium.

F. Petrus Raymondus Zacoſta.

14. **S**ancimus quòd causæ sgardiorũ tractentur & agitentur extra Ecclesiam: nisi ea quæ sunt pro correctione & punitione fratrum, ut consuetum est.

